

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.7.2008
COM(2008) 465 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

Европейска стратегия за правата върху индустриална собственост

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

Европейска стратегия за правата върху индустриална собственост

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С правото върху интелектуална собственост се установява правна защита на нематериалната собственост. Когато например един произведен продукт се продава, той самият става собственост на купувача. Правото върху интелектуална собственост обаче позволява свързани с продукта нематериални елементи да останат собственост на този, който го е създал или изобретил. Тези нематериални елементи включват идеята или изобретението, стоящи в основата на продукта, или името или знака, които го отличават от останалите продукти. Традиционно интелектуалната собственост може да се раздели на две основни категории: индустриална собственост и авторски права. Настоящото съобщение е съсредоточено върху **правата върху индустриална собственост**¹.

Патентите и търговските марки са най-добре познатите права върху индустриална собственост. Патентите са изключителни права с ограничен срок, предоставени на изобретател срещу предоставяне на техническа информация за изобретението. За разлика от тях, правата, свързани с търговски марки, представляващи знаци, които показват произхода на стоките и услугите, нямат максимален срок, ако продължават да се използват при търговията. И двата вида права обаче могат да се поддържат в сила единствено чрез плащане на такси за поддържане на патента. Правата върху индустриална собственост са разнородни и включват както по-малко познати права като права върху индустриален дизайн, географски указания и правна закрила на сортове растения. Това, което е общо за всички тези права обаче е, че те позволяват на притежателя си да възпрепятства употребата без разрешение на нематериален актив с потенциална търговска стойност независимо от това дали става въпрос за идея, стояща в основата на иновативен продукт или процес, или за указание на произхода за потребителя.

Европа се нуждае от силна правна закрила на индустриалната собственост, която да ѝ позволява да защитава иновациите си и да продължи да бъде конкурентоспособна в глобалната икономика, основаваща се на знанието. В ЕС съществува защита на нивото на Общността за повечето регистрирани права върху индустриална собственост. До постигането на споразумение относно патента на Общността обаче за фирмите няма такава възможност по отношение на патентите. За да се запълни тази празнота, през април 2007 г. Комисията публикува съобщение² с цел да съживи дебата относно патентната система в Европа и очерта път за развитие към патент на Общността и подобрена патентна юрисдикция за ЕС. Комисията счита, че напредъкът в това

¹ По отношение на авторските права Комисията публикува зелена книга „Авторските права в икономиката на знанието“ COM(2008) 466 окончателен.

² „Усъвършенстване на патентната система в Европа“ COM(2007) 165 окончателен

отношение е жизненоважен и потвърждава отново намерението си да се стреми като приоритет към споразумение по тези предложения.

Съобщението от предходната година даде тласък за напредък по отношение на неразрешени въпроси, свързани със законодателството на Общността в областта на патентите. След като се установи, че се е натрупала политическа воля за намирането на решения относно патентите, в настоящото съобщение се обръща внимание на разработването на хоризонтална и интегрирана стратегия, обхващаща спектъра на правата върху индустриална собственост. Съобщението няма за цел разглеждането на сравнителните достойнства на формалните права върху индустриалната собственост и алтернативните бизнес модели като софтуер с отворен код или търговски тайни, а се фокусира върху самите права върху индустриална собственост. В него се анализират съществуващите инициативи с цел да се предложат действия, за да може системата да функционира оптимално при посрещането на предизвикателствата, пред които ще бъде изправена Европа през идващите години.

2. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

В стратегическия доклад относно обновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места Комисията откроява инвестирането в знания и иновации като една от четирите приоритетни области за целенасочени действия в цикъла 2008—2010 г.³ Защитата на интелектуалната собственост е ключово рамково условие за иновации, стимулиране на инвестициите в научно-изследователската и развойна дейност и преноса на знания от лабораторията към пазара. Наличието на ясен режим за правна закрила на интелектуалната собственост е условие със съществено значение за единния пазар и за превръщането в реалност на „петата свобода“ — свободното движение на знания. Той може да има принос и като част от по-широкообхватна политика за намиране на решения, с които да може да се отговори на глобални въпроси с нарастващо значение като изменението на климата, застаряването на населението в световен мащаб и възможна енергийна криза.

2.1. Икономическите и социални ползи от правата върху индустриална собственост

Собствеността, независимо от това дали е материална или не, има решаващо значение за функционирането на пазарната икономика. Правата върху индустриална собственост като патенти, дизайни и правна закрила на сортовете растения дават стимули за създаването на нови изобретения и други иновации чрез предоставянето на изключителни права за ограничен период. Такива права върху индустриална собственост улесняват навлизането на пазара на нови участници, като спомагат за привличането на рисков капитал и дават възможност да се лицензира продукцията на дотогавашните участници. Правната закрила на търговските марки е от основно значение за наличието на система с работеща конкуренция, позволяваща на потребителя да разграничава продуктите и услугите на предприятията. Търговските марки предлагат високоефективно средство за комуникация. От една страна те служат като средство за предоставяне на информация и реклама, а от друга страна — като

³ „Стратегически доклад относно обновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места: начало на новия цикъл (2008-2010) Поддържане на темпото на промяната“ COM(2007) 803 окончателен ЧАСТ I.

символ, който да създаде и представя предприемаческия капацитет и имиджа на предприятието. Без имитации, които да ги конкурират, производителите могат да увеличават пазарните си дялове, да подобряват маржовете на печалбата си и да развиват лоялността на клиентите си.

Патентните права пораждат ползи не само за техните притежатели чрез разпространяването на знания. Дружества, които се конкурират, могат да загубят пазарен дял поради патенти на конкурент, но те ще могат да се възползват от новите технологични възможности след публикуването на изобретения, с което се намалява необходимостта от копиране на съществуващи образци. Това може да създаде виртуозен кръг от изобретения, който в дългосрочен план да балансира първоначалния ефект от високи цени през периода на изключителни търговски права. Следователно индустриалната собственост може да има положителен ефект върху конкуренцията, когато е придружена от стриктно прилагане на законодателството за защита на конкуренцията, за да не се допуснат злоупотреби с правата.

Пример на благоприятен за конкуренцията ефект от индустриалната собственост е образуването на технологични пулове⁴ при патентите, при които се намаляват транзакционните разходи и се определя горна граница за кумулативните авторски възнаграждения. Създаването на пул позволява еднократно лицензиране на технологиите, които са обхванати от него. Съвместното лицензиране и обслужване могат да доведат до допълнително намаляване на разходите, когато притежателите на лицензии получават текущи услуги относно прилагането на лицензираните технологии.

Въпреки тези ползи правата върху индустриална собственост не са крайна цел сами по себе си. При политиката е необходимо да се отчита балансът между предоставянето на изключително право и разпространението на нови продукти и процеси с цел правата върху индустриалната собственост да продължат да носят икономически и социални ползи и в бъдеще.

2.2. Изменящата се среда по отношение на иновациите

В глобалната икономика, основаваща се на знанията, нарасна значението на иновациите като движеща сила на конкурентните предимства. Предприятията в ЕС вече не могат да разчитат на цените за поддържане на своята конкурентоспособност. В тази среда малките и средни предприятия (МСП) и публичните научноизследователски организации (ПНО), включително университетите, играят все по-нарастваща роля, а лицензирането на правата върху индустриална собственост става все по-важно. Комисията акцентира дори още по-силно върху МСП в Лисабонския цикъл за периода 2008—2010 г., като предложи нови мерки в „Small Business Act“ за Европа⁵. Освен това значението на трансфера на знания между ПНО и частния сектор за повишаването на европейската конкурентоспособност наскоро бе потвърдено отново в препоръка на Комисията до държавите-членки. Тя включва Кодекс от добри практики за ПНО относно управлението на интелектуалната собственост⁶ и се основава на призив за

⁴ Известие на Комисията „Насоки за прилагането на член 81 от Договора за ЕО по отношение на споразуменията за трансфери на технологии“ ОВ С, 27.4.2004 г., стр. 2.

⁵ „Мисли първо за малките! - Small Business Act за Европа“, COM(2008) 394 окончателен.

⁶ „Препоръка на Комисията относно управлението на интелектуалната собственост в дейностите по трансфер на знания и кодекс на добрите практики за университетите и другите публични научноизследователски организации“, C(2008) 1329.

създаването на европейска рамка за трансфер на знания⁷. Препоръката ще спомогне за създаването на по-голяма равнопоставеност и ще улесни транснационалния трансфер на знания. За подобряване в тази насока може да послужи и хармонизирана дефиниция и приложение на освобождаването на научноизследователската дейност от производства във връзка с нарушаване на патентни права⁸. Освен това, тъй като много ПНО стават по-предприемачески ориентирани, например чрез лицензирането на дейности или създаването на съпътстващи дейности, техните нужди до голяма степен са подобни на тези на МСП. Следователно много от мерките за МСП, очертани в настоящото съобщение, могат да са от полза и за научноизследователските институции.

Като съществена част от управлението на интелектуалните активи, правата върху индустриална собственост играят все по-нарастваща роля в общата бизнес стратегия на дружествата. През последните години имаше значително нарастване на търсенето на патенти, търговски марки и други подлежащи на регистрация права. Други начини за запазване на информация като търговските тайни обаче продължават да имат важно значение, както и изпреварването във времето на конкурентите. Нещо повече, в сектора на информационните и комуникационните технологии, бизнес моделите със свободен за ползване софтуер сега съществуват заедно с модели, при които има запазване на правата. При проучване през миналата година, осъществено между ръководители на европейски дружества, 53 % заявяват, че използването на права на интелектуална собственост ще бъде много важно или от решаващо значение за техния бизнес модел след две години, спрямо 35 %, които считат, че това е така и в момента на проучването⁹. Нарастващото значение на интелектуалните активи при създаването на стойност контрастира обаче с липсата на стандартизирано третиране на тези активи при счетоводното отчитане на дружествата, което може да попречи на достъпа до финансиране на фирмите. Този проблем може да бъде разрешен с бъдещото развитие в международен план на системи за счетоводно отчитане на нематериалните активи.

2.3. Стратегия за правата върху индустриална собственост за Европа

Международното съгласуване на принципите на правна закрила на индустриалната собственост датира от 19 век¹⁰. Към края на 20 век в Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, наричано по-долу „Споразумението ТРИПС“¹¹, се залагат минимални стандарти. През 21 век е необходима стратегия за правата върху индустриалната собственост, за да се гарантира, че Европа отговаря на предизвикателствата на глобалната икономика, основаваща се на знания. Системата на интелектуалната собственост трябва да продължи да действа като

⁷ „Усъвършенстване на трансфера на знания между изследователските организации и промишлеността в Европа: възприемане на отворения достъп до иновациите“, COM(2007) 182 окончателен.

⁸ Освобождаването на научноизследователската дейност от производства във връзка с нарушаване на патентни права дава възможност на изследователите да използват патентовани технологии за опити или за частни и нетърговски цели. Неговото прилагане в държавите-членки на ЕС в момента се анализира в широкообхватно изследване, вж. http://www.eutechnologytransfer.eu/deliverables/experimental_use_exemption.pdf

⁹ „Стойността на знанията: европейските фирми и предизвикателствата на интелектуалната собственост“, бяла книга на „Economist Intelligence Unit“ от 2007 г., публикувана от The Economist.

¹⁰ Парижка конвенция за закрила на индустриалната собственост (подписана в Париж през 1983 г., последно изменена в Стокхолм през 1976 г.)

¹¹ Споразумение относно свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуална собственост – Вж.: http://a.wto.int/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm

катализатор за иновациите и да допринася за цялостната Лисабонска стратегия. Комисията определи критерии за постигането на това: тази система трябва да има **високо качество** и стриктни стандарти за проучване; да е с **приемлива цена**, постигайки баланс между разходите, качеството и правната сигурност; да е **съгласувана** - с общо тълкуване на законите и уеднаквени съдебни производства; и да **балансира** между възнаграждаването на стойностното интелектуално творчество и осигуряването на лесно движение на идеите и иновациите¹².

Докато по отношение на редица права върху индустриална собственост вече съществува правна рамка на равнище ЕС, в областта на патентите положението е различно. Ясно е, че приемливата цена, съгласуваността и балансът между възнаграждаването на изобретателите и движението на идеите ще се подобрят значително с приемането на патент на Общността и патентна юрисдикция за ЕС като цяло.

В настоящото съобщение се очертават мерки за висококачествена система за правна закрила на индустриалната собственост, която да позволи на Европа да се възползва от потенциала си при посрещането на предизвикателствата на икономическата глобализация. Стратегията допълва съобщението относно патентната система в Европа¹³, но има по-широк обхват, тъй като правата върху индустриалната собственост се разглеждат в хоризонтален аспект. Висококачествената правна закрила е съществено изискване за всички аспекти на системата – подкрепа за предприятията, включително МСП, улесняване на трансфера на знания и ефективно упражняване на правата за борба с фалшификациите и пиратството. Само с висококачествена система Европа може да се възползва от новите възможности в глобалната икономика и да изпълни отговорностите си.

Елементите на тази интегрирана стратегия зависят един от друг и са взаимно утвърждаващи се, но не са изчерпателни. Общността има компетенции по важни аспекти на политиките и следователно Комисията има изключителна отговорност да оказва съдействие за намирането на решения за бъдещото развитие. Отговорността за постигането на успех обаче е обща. Поради това в контекста на Лисабонския дневен ред държавите-членки са приканени да вземат предвид тази стратегия при формулирането на собствените си стратегии, като отделят внимание и на възможностите за опростяване в съответствие с целта за по-добро регулиране. Други заинтересовани страни като изобретателите, университетите, предприятията и крайните потребители също играят ключова роля и е необходимо да могат да вземат решения относно управлението на правата върху индустриална собственост при наличието на информация.

3. КАЧЕСТВО НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ

Висококачествената система за правна закрила на индустриалната собственост трябва да постига заявените цели за насърчаване на иновациите и разпространение на нови технологии и знания. Това надхвърля техническия и юридически преглед на индивидуалните права, за да се разгледа тяхното икономическо отражение. Висококачествената правна закрила, осигуряваща възнаграждения само за иновации,

¹² „Благоприятстваща иновациите, модерна Европа“, COM(2006) 589 окончателен.

¹³ „Усъвършенстване на патентната система в Европа“, COM(2007) 165 окончателен.

които отговарят на правните изисквания, е от съществено значение за доброто функциониране на системата, заедно с улеснения достъп на фирмите и обществото до информация за тази правна закрила.

3.1. Патенти

Качеството на патентите в Европа като цяло е считано за високо. Независимо от това заинтересованите страни са загрижени за поддържането и подобряването на качеството на патентите в Европа и избягването на пропуските на някои други патентни служби¹⁴. Тази загриженост се споделя и от Европейския парламент¹⁵. Например голям брой застъпващи се патентни права могат да създадат допълнителни бариери за пускането на пазара на нови технологии, които вече съществуват в „патентните гъсталаци“¹⁶. Слабата правна закрила може да допринесе и за проблеми с „патентните троли“¹⁷, които се появиха в правната система на САЩ.

Европа не прави изключение от световната тенденция за трайно нарастване на броя на заявките за издаване на патенти. През 2006 г. броят на заявките за издаване на патенти, подадени в Европейската патентна служба (ЕРО) за една година, надвиши 200 000 за първи път и нарасна с 5,6 %¹⁸. Заявките стават и по-обемисти, като за последните 20 години са се удвоили както броят на исковете, така и страниците на заявките, подадени в ЕРО¹⁹. Нарастването на броя и сложността на заявките за издаване на патенти в световен мащаб доведе до растящи забавяния при тяхната обработка²⁰, което засилва несигурността на пазара, предизвикана от други фактори като неизползвани патенти. Освен това по-голяма част от достигнатото ниво на техниката²¹ се публикува на езици, които не са европейски като китайски и корейски. Заедно със заявките в нови области на технологиите, тези тенденции представляват особени предизвикателства за патентните служби. Съществува и необходимост да се подобри достъпът на дружествата и изобретателите до информация за патентите.

Жизненоважно е патенти да се предоставят само при наличието на истински новаторски принос. Предоставянето на патентни права с ниско качество има отрицателно въздействие, допринасяйки за икономическата и правна несигурност. „Вдигането на летвата“ е стратегия на ЕРО по отношение на бъдещата натовареност и

¹⁴ Консултация и публично изслушване относно бъдещето на патентната политика в Европа през 2006 г.: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

¹⁵ „Варианти на политиките за подобряване на европейската патентна система“ – изследване, поръчано от групата за оценка на научните и технологични варианти (STOA) в Европейския парламент: http://www.europarl.europa.eu/stoa/publications/studies/stoa16_en.pdf

¹⁶ Под „патентни гъсталаци“ се има предвид потенциалният проблем, възникващ когато голям брой патенти са свързани с определен продукт или технология и иновациите в сектора намаляват поради страх от забавяне и искове за нарушаване на патентни права.

¹⁷ „Патентни троли“ се наричат собствениците на патенти, чиято основна дейност е да използват патентните права за заплаха на дружества със съдебно преследване за нарушаване на права с цел получаването на временна забрана и лицензионни такси от трети страни.

¹⁸ Годишен доклад на ЕРО за 2006 г.: <http://www.epo.org/about-us/office/annual-reports/2006.htm>

¹⁹ „Когато малкото е привлекателно: измерване на развитието и последиците от обемните патентни заявки в ЕРО“, Eugenio Archontopoulos *et al.*, Information Economics and Policy, Vol 19, №. 2 (юни 2007 г.).

²⁰ По света има над 10 милиона патенти, на които не е направена експертиза, а в ЕРО броят на течащите процедури за експертиза достигна 304 100 през 2006 г., което представлява увеличение спрямо 285 400 през 2005 г.

²¹ Достигнатото ниво на техниката е предоставената на обществеността информацията до определена дата, която е от значение за оригиналността на патентна заявка и следователно за обхвата на патентните права, които следва да се предоставят.

патентните служби в Европа трябва да работят съвместно, например като използват съвместно свършеното, за да поддържат висококачествена правна закрила и да предотвратят предоставянето на патенти в области, в които това не е удачно като софтуера и бизнес методите. Експертите също трябва да актуализират познанията си по отношение на последните достижения в тяхната област чрез текущо професионално развитие. Ролята на патентните служби включва и откази на заявки, които трябва също да бъдат правилно отчитани при измерването на резултатите от тяхната дейност. Освен това заинтересованите страни трябва да изиграят важна роля, за да не се допусне получаването в патентните служби на прекалено много заявки, в които няма изобретателски елемент. Инициативи като схеми за партньорски патентни експертизи от колеги експерти и доброволни кодекси за най-добри практики за подобряване на стандартите за входящите заявки са насърчаващи начини за подобряване на качеството на патентите в среда на повишаващо се търсене.

Полезните модели, които съществуват в някои държави-членки от ЕС, приличат на патентите по това, че предоставят на притежателя си изключителни права върху техническо изобретение, но те имат по-кратка продължителност от патентите. Защитените чрез полезен модел изобретения трябва да са нови, но обикновено изискваната степен на новост е по-ниска отколкото при патентите. Полезните модели и националните патенти, предоставени в държави-членки, които не осъществяват задълбочена оценка на изобретателския елемент, са по-бърз начин за получаване на закрила. Те могат да бъдат разглеждани обаче като права с по-ниско качество от патентите, на които е направена експертиза, и поради това могат да доведат до увеличаване на правната несигурност.

Комисията ще:

- започне широкообхватно изследване на патентното качество, за да анализира риска от правна закрила с ниско качество и да изследва начините за нейното избягване в Европа;
- проучи обхвата на възможните проблеми във връзка с неизползвани патенти, включително като направи оценка и на причините за тях и предложи средства за преодоляването им.

Държавите-членки с полезни модели и патенти, на които не е направена експертиза за изобретателски елемент, се приканват да направят оценка на приноса на тези права за иновациите.

3.2. Търговски марки

Европа зависи от мощни търговски марки²². Това изисква силна защита на търговските марки, която е ефективна срещу нередовности при лицензирането, неизползване или неправомерно използване или нарушения.

Процесите на регистрация, включително експертизите на търговски марки, трябва да са обект на високи стандарти за качество, по-специално, за да се гарантира, че по отношение на осъществените вследствие на тях регистрации може да се приложи презумпция за валидност в отговор на очакванията на клиентите. Те трябва да са

²²

Изследване „Eurobrand2007“, достъпно на: <http://study.eurobrand.cc/valueranking2007/>

прозрачни, надеждни, съгласувани и на приемлива цена за фирмите. На равнище ЕС, Службата за хармонизация в областта на вътрешния пазар (ОНИМ) въведе анкета за удовлетвореността на ползвателите. Резултатите от 2007 г. показват увеличаване на общата удовлетвореност от представителите и собствениците на марки, като оплакванията са по-малко, а ефективността при разрешаването им е по-голяма. Съществува обаче потенциал за подобрене по отношение на решенията при обжалване, особено относно тяхната своевременност. Освен това, независимо от увеличеното използване на инструменти за електронно осъществяване на бизнес, скоростта и надеждността могат да се подобрят. ОНИМ разработи система за управление на качеството, даде началото на Харта на службата, в която нейните цели се определят в зависимост от това, което ползвателите могат да очакват, и има амбицията да стане в пълна степен „е-организация“²³.

Регистрирането на търговски марки в Общността се хармонизира от държавите-членки в продължение на повече от 15 години, като търговските марки на национално и общностно ниво съществуват съвместно над 10 години. Въпреки че системата на търговските марки има неоспорими успехи, настъпил е моментът да се направи цялостна оценка.

Комисията ще направи оценка на цялостното функциониране на системите на търговските марки на национално и общностно ниво. В изследването ще се анализира влиянието на системите на търговските марки в ЕС по отношение на заинтересованите страни и то може да представлява база за бъдещ преглед на системата на търговски марки на Общността и засилено сътрудничество между ОНИМ и националните служби.

3.3. Други права върху индустриална собственост

Освен търговските марки, на общностно ниво съществуват и други системи за правна закрила на индустриалната собственост. Началото на системата на дизайна на Общността²⁴ е поставено през 2003 г. и сега тя дава възможност за защита в трети държави след присъединяването през 2008 г. на ЕС към Женевския акт във връзка със Споразумението от Хага относно международната регистрация на дизайни. Въпреки че националното законодателство относно дизайните до голяма степен е хармонизирано с Директивата за дизайните²⁵, приемането на предложението за либерализиране на последващия пазар на отделни части²⁶ би осигурило по-голяма съгласуваност на системата във вътрешния пазар. Като се имат предвид тези текущи развития и относително новата система на дизайн на Общността, в момента Комисията не предвижда оценка на системата на дизайна.

Създадените по-рано системи за защита на Общността включват географските указания (ГУ) и правната закрила на Общността на сортовете растения (CPV). ЕС предоставя

²³ За повече подробности вж. Интернет страницата на ОНИМ:
<http://oami.europa.eu/en/userscorner/default.htm>

²⁴ Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 21 декември 2001 г. относно дизайните на Общността, ОВ L 3, 5.1.2002 г., стр.1.

²⁵ „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 98/71/ЕО относно правната защита на индустриални дизайни“, COM (2004) 582 окончателен.

²⁶ Директива 98/71/ЕО от 13 октомври 1998 г. относно правната защита на индустриални дизайни, ОВ L 289, 28.10.1998 г., стр.2.

система за регистрация на ГУ за вината и селскостопанските и хранителните продукти чрез защитеното наименование за произход (ЗНП) и защитеното географско указание (ЗГУ), чийто обхват включва и спиртните напитки²⁷. Тези системи дават сигурност на потребителите, че те купуват оригинални продукти, които дължат идентичността си или репутацията си на региона на произход. Системите за защита на ГУ имат различна функция и цели от тези за защита на търговски марки. И двете системи обаче допринасят за защита на наименованията на продуктите от неправомерна употреба и имитация. В момента Комисията осъществява последваща оценка на цялостното прилагане на системата за селскостопански продукти след 1992 г. Взаимната зависимост с търговските марки е част от изследването. Тя ще публикува през 2008 г. и зелена книга относно политиката за качество на селскостопанските продукти, която има за цел да предостави информация на заинтересованите страни относно продуктовете стандарти, изискванията за производство и схемите за качество, включително бъдещото развитие на системите за ГУ. Освен това, друг въпрос, който се анализира от Комисията, е как да се улесни защитата на ГУ за неселскостопански продукти така, че да се извлекат ползи за европейските производители и за тези от трети държави.

Относно общностната система за правна закрила на сортовете растения, Службата на Общността за сортовете растения, която предоставя правна закрила на сортовете растения в Общността, е поръчала изследване за оценка на дейността и ролята ѝ. Цялостна оценка на законодателството на Общността, регламентиращо общностната правна закрила на сортовете растения, може да се очаква и след настоящата оценка на достиженията на европейското право в областта на търгуването със семена и посадъчни материали, при която също се разглеждат и връзките със системата на Общността за сортовете растения.

Комисията ще:

- публикува през 2008 г. зелена книга относно политиката за качество на селскостопанските продукти, която ще обхваща географските указания;
- направи оценка, включително чрез публична консултация, на осъществимостта на защитата на географските указания за неселскостопански продукти.

3.4. Правата върху индустриална собственост и конкуренцията

Насърчаването на иновациите и стимулирането на икономическия растеж са цел както на индустриалната собственост, така и на законодателството в областта на конкуренцията. Силната защита на правата върху индустриална собственост трябва да е придружена от стриктно прилагане на разпоредбите в областта на конкуренцията.

Наличието и упражняването на правата върху индустриална собственост сами по себе си не са несъвместими със законодателството в областта на конкуренцията. Единствено при извънредни обстоятелства „упражняването“ на дадено право може да представлява

²⁷

Защитата се предоставя по силата на три регламента, обхващащи вината (Регламент (ЕО) № 1493/1999 на Съвета, ОВ L 179 14.7.1999 г., стр.1), спиртните напитки (Регламент (ЕО) № 110/2008 на Съвета, ОВ L 39, 13.2.2008 г., стр.16) и селскостопанските и хранителни продукти (Регламент (ЕО) № 510/2006 на Съвета, ОВ L 93 31.3.2006 г., стр.12).

нарушение на законодателството на ЕС в областта на конкуренцията, по-специално, ако дружество има доминантна позиция и поведението му е вероятно да доведе до елиминиране на конкуренцията на съответния пазар. Първоинстанционният съд потвърди обстоятелствата, при които отказът на лиценз може да представлява злоупотреба, а именно, когато информацията, която се отказва е необходима за конкуренцията на вторичен пазар, когато е вероятно конкуренцията на този вторичен пазар да бъде елиминирана и когато се възпрепятства пускането на пазара на нови продукти, за които има потребителско търсене²⁸.

Област с нарастващо значение по отношение на връзката между индустриалната собственост и конкурентното право е въвеждането на стандарти. Като цяло въвеждането на стандарти има положителен принос за иновациите и икономическото развитие. Независимо от това, с цел да се избегнат потенциални изкривявания на конкуренцията, въвеждането на стандарти трябва да се осъществява по открит и прозрачен начин²⁹. Като пример за изкривяване може да се посочи „патентната засада“, при която собственикът на ключова за даден стандарт технология изкуствено завишава *ex post* (т.е. след въвеждането на стандарта) стойността на своята патентована технология, като предумишлено укрива патента си при въвеждането на стандарта.

Разпоредби в рамките на организациите, които въвеждат стандарти, могат да предвиждат *ex ante* (т.е. преди въвеждането на даден стандарт) задължение да се оповестяват ключови патентни заявки и/или издадени патенти или задължение ключови патенти да се лицензират при справедливи, приемливи и недискриминационни (FRAND) условия³⁰. Някои органи са приели и разпоредби, според които притежателите на технологии с потенциално ключово значение за даден стандарт декларират максималните ставки на възнагражденията, които биха изисквали, ако се вземе решение тяхната технология да стане част от стандарта. Комисията насърчава европейските организации по стандартизация да направят тези политики ефективни.

Разпоредбите, изискващи оповестяване *ex ante* на максималните ставки на възнагражденията не трябва да се използват като основание за незаконосъобразни дискусии относно цените. По своята същност обаче те не са насочени срещу конкуренцията. В действителност при подходящи обстоятелства те биха могли да бъдат потенциално много благоприятни за конкуренцията, позволявайки *ex ante* конкуренция въз основа както на техническите качества, така и на цената на технологията. При такъв сценарий потребителят ще е този, който ще извлече полза в крайна сметка, тъй като *ex ante* конкуренцията би предотвратила начисляването на изкуствено завишени цени *ex post*. Независимо от това, конкурентното право обикновено няма за цел да предопределя определена политика в областта на индустриалната собственост на органите по стандартизация, а по-скоро да дава насоки за това кои елементи могат или

²⁸ Решение на Първоинстанционния съд (голям състав) от 17 септември 2007 г., *Microsoft v Commission*, Дело T-201/04.

²⁹ Известие на Комисията – Насоки за прилагането на член 81 по отношение на хоризонтални споразумения за сътрудничество, ОВ С 3, 6.1.2003 г., стр. 2.

³⁰ Общи насоки за сътрудничество между CEN, Cenelec, ETSI, Европейската комисия и Европейската асоциация за свободна търговия, одобрени на 28 март 2003 г., ОВ С 91, 16.4.2003 г., стр.7.

не могат да бъдат насочени срещу конкуренцията. Промислеността е тази, която решава коя схема най-добре отговаря на нуждите ѝ при тези параметри³¹.

Комисията ще:

- започне констативно проучване, за да анализира взаимната връзка между правата върху интелектуална собственост и стандартите за насърчаване на иновациите³²;
- приеме през първото тримесечие на 2009 г. консултативен документ относно стандартизацията в информационните и комуникационни технологии, в който ще се разглежда и въпросът каква е връзката между стандартите и правата върху индустриална собственост в сектора.

4. ПОДКРЕПА ЗА ИНОВАЦИИТЕ В МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Малките и средни предприятия (МСП)³³ представляват около 99 % от всички предприятия и осигуряват 85 милиона работни места в Европа. Успешното използване на правата върху индустриална собственост може да осигури ключовия лост за успешния възход на МСП. МСП обаче често не извличат пълния потенциал на възможностите, които им предоставят правата върху индустриална собственост³⁴. Изследванията показват, че те все по-малко използват формални права върху индустриална собственост и вместо това разчитат на други методи на защита като търговските тайни или маркетингови предимства. Когато този факт се дължи на липса на осведоменост или подкрепа, това е нежелателно и показва необходимостта от бързи действия чрез политиките.

4.1. Подобряване на достъпа на МСП до права върху индустриална собственост

Високите разходи често се посочват от МСП като причината, поради която те нямат формални права върху индустриална собственост. За разлика от търговските марки и дизайните, при патентите МСП не могат да избират между националните и общностните режими. Влизането в сила на 1 май 2008 г. на Лондонското споразумение³⁵ ще помогне на МСП да се възползват от вътрешния пазар чрез намаляване на разходите за превод на европейските патенти³⁶. Съществува обаче голям потенциал за подобряване чрез разходоефективни патенти на Общността³⁷ на приемлива цена, каквито бяха и исканията на МСП при консултацията относно Small

³¹ При някои обстоятелства например, за насърчаване на въвеждането на стандарти в области, в които има силни мрежи могат да са ефективни лицензи без възнаграждения.

³² „Към увеличаване на приноса на стандартизацията за иновациите в Европа“, COM(2008) 133 окончателен.

³³ Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определенията за микро, малки и средни предприятия, ОВ L 124, 20.5.2003 г. стр.36.

³⁴ „Прилагане на Лисабонската програма на Общността – модерна политика за МСП за растеж и трудова заетост“, COM(2005) 551, окончателен.

³⁵ Споразумение от 17 октомври 2000 г. относно прилагането на член 65 ЕРС [2001] ОЈЕРО 549.

³⁶ Вж.: <http://www.epo.org/patents/law/legislative-initiatives/epc2000.html>

³⁷ „Усъвършенстване на патентната система в Европа“, COM (2007) 165 окончателен – вж. приложение II и препратките в него за изчисляването на спестяването на разходи във връзка с Лондонското споразумение и патента на Общността.

Business Act³⁸. Един от десетте принципа на Small Business Act гласи, че ЕС и държавите-членки трябва да насърчават МСП да се възползват в по-голяма степен от възможностите, предоставени от вътрешния пазар, включващи, наред с други елементи, достъпа им до патенти и търговски марки.

Други предложени решения са стимули за МСП като изследвания на достигнатото ниво на техника и субсидии за първите 10 патентни заявки³⁹, които могат да увеличат използването на правата върху индустриална собственост. Може да е оправдано да се направи изследване дали понижаването на разходите за всички МСП (например чрез намалени такси за обработване⁴⁰), предлагането на целеви субсидии⁴¹ или предоставянето на преференции чрез намаляване на данъчното облагане на дохода от лицензиране на права върху индустриална собственост⁴² би било по-ефективния вариант⁴³.

Комисията

- продължава да работи за създаването на ефективна и разходоефективна, висококачествена и сигурна в юридически план патентна система на европейско равнище, включваща патент на Общността и патентна юрисдикция за ЕС като цяло;

- ще разгледа начините, по които може да се формира структурата на таксите при бъдещия патент на Общността така, че да се улесни достъпът за МСП.

Докато изчакват приемането на патент на Общността, държавите-членки се приканват в съответствие с рамката на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации⁴⁴:

- да използват разпоредбите за подкрепа на правата върху индустриална собственост;

- да търсят начини, чрез които МСП да могат да използват по-добре правата, произтичащи от тази рамка, като намалени патентни такси или данъчни преференции за насърчаване на лицензирането.

³⁸ Вж.: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm#aa

³⁹ Вж.: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

⁴⁰ Малките субекти могат да получат намаляване на таксата с 50 % според патентното законодателство на САЩ, вж.: http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mper/mper_e8r6_appxl.pdf

⁴¹ Например субсидиране на първата патентна заявка (например услугата „1-ви патент“ на „OSEO Innovation“ във Франция или инициативата „INSTI-KMU-Patentaktion“ в Германия за помощ на МСП по отношение на патентите) или предвиждане на по-нататъшни субсидии (например услугата „IPAS“ в Ирландия).

⁴² Някои държави позволяват приспадане от данъка върху доходите на приходи от лицензиране на патенти.

⁴³ Меморандум относно премахването на бариерите за по-добро използване на системата на права върху индустриалната собственост от страна на МСП: доклад на Генерална Дирекция „Предприятия и промишленост“ от юни 2007 г., достъпен на: http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/IPR_Expert_group_report_final_23_07_07.pdf

⁴⁴ ОВ С 323, 30.12.2006 г., стр.1

4.2. Подобряване на достъпа на МСП до процедури за разрешаване на спорове

МСП често имат ограничени ресурси да предприемат правни действия, особено при спорове във връзка с патенти. Ясно и високоефективно решение би била една интегрирана патентна юрисдикция за ЕС като цяло, която има приемлива цена и е ефективна и надеждна.

Друго предложено решение е застраховането срещу съдебни патентни спорове. В последното изследване на Комисията⁴⁵ по този въпрос се оценява осъществимостта на малък брой схеми. В него се заключава, че само задължителна система би била икономически жизнеспособна. Този резултат обаче се поставя под съмнение в неотдавнашно изследване на създаването на доброволни схеми. Поради това Комисията ще следи бъдещото развитие в тази област.

Механизми за алтернативно разрешаване на спорове, по-специално медиация, могат да допълнят съдебната система и да бъдат реална алтернатива както за МСП, така и за големи дружества, ако те са бързи, надеждни и ефективни по отношение на разходите. Директива 2008/52/ЕО⁴⁶ предоставя рамка за медиацията при трансгранични спорове. С нея се улеснява достъпът до разрешаване на спорове, като се разглеждат основни аспекти на зависимостта между медиацията и гражданските производства и се предоставят полезни инструменти за насърчаване на медиацията. Комисията насърчава и прилагането на високи стандарти за медиация при националните спорове и подкрепя използването на Европейския етичен кодекс за медиатори⁴⁷ за подобряване на качеството и съгласуваността на услугите при медиацията.

В контекста на работата по патента на Общността и интегрираната система за патентна юрисдикция, се разглежда създаването на патентен арбитраж и център по медиация на равнището на Общността, към които да се отнасят случаи, при които валидността не се поставя под въпрос. Допълвайки инструментите за алтернативно разрешаване на спорове за патенти извън рамката на Общността, този център би могъл да осигури близост и по-добър достъп на МСП при патентните спорове. Центърът би създал списък на Общността от медиатори и арбитри, които биха могли да подпомагат страните при уреждането на техните спорове. Въпреки че алтернативното разрешаване на спорове не би било задължително, съдия от интегрираната патентна юрисдикция би разглеждал заедно със страните възможностите за разрешаване на спора чрез центъра по медиация и арбитраж.

⁴⁵ „Възможното въвеждане на застраховане срещу разходи при съдебни спорове, свързани с патенти“, осъществено от „CJA Consultants“ Ltd: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_report_en.pdf - последващо изследване

⁴⁶ Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, ОВ L 136, 25.5.2008 г., стр.3.

⁴⁷ Вж.: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.htm

Комисията ще:

- изследва как медиацията и арбитражът могат да бъдат насърчени и улеснени в още по-голяма степен в контекста на текущата работа по система за решаване на патентни спорове за ЕС като цяло;

Държавите-членки:

- се насърчават в контекста на Лисабонската стратегия да предоставят достатъчна подкрепа на МСП за упражняване на техните права върху индустриална собственост.

4.3. Качествена подкрепа за МСП при управлението на правата върху индустриална собственост

Независимо от големия брой публично финансирани услуги в Европа за предоставяне на подкрепа на МСП, сравнително малко постигат високи резултати, въпреки че съществуват единични случаи на добре замислени програми⁴⁸. Правата върху индустриална собственост, по време на техния период на действие, заедно с други интелектуални активи, трябва да бъдат включвани в бизнес плановете на дружествата като неделим елемент. Качествената подкрепа на МСП при управлението на правата върху индустриална собственост трябва да е приспособена към техните индивидуални нужди. Това изисква рядка комбинация от технически, правни и бизнес умения. Инициативата „обучаване на обучаващи“⁴⁹ по проекта „IP4Inno“ подготвя обучаващ персонал, специализиращ в областта на правата върху индустриална собственост, да разпространяват знания в средите на бизнес консултантите. Осъществяващите услуги в подкрепа на МСП могат да използват по-добре и собствените си експертни знания. Сътрудничащите си национални патентни служби и агенции за технологии/развитие могат да създават синергии чрез обединяване на техните технически/правни и бизнес експертни знания. Целта на проекта „IP-Base“ е да се насърчи развитието на нови мерки за повишаване на осведомеността и подкрепящи услуги. Той се основава на сътрудничество между националните патентни служби и местните структури за иновации, включително мрежата „Enterprise Europe Network“.

Европейските МСП все повече имат нужда да работят на пазари извън ЕС, за да оцелеят и просперират. Солидната защита на правата върху индустриална собственост са от жизнено значение за МСП, за да могат те да извлекат пълна полза от новите възможности за търговия. Комисията ще засили помощта за дружества в трети страни. Например в Китай е създадено бюро за помощ (helpdesk) относно правата върху индустриална собственост, което да предоставя ориентирани към бизнеса консултации в тази област, включително по отношение на тяхното упражняване. Тази пилотна мярка ще бъде оценявана, за да се прецени дали тази подкрепа трябва да продължи на дългосрочна база, да бъде разширена или изменена, за да се посрещнат бъдещите нужди на МСП.

⁴⁸ Сравнителен анализ на националните и регионални услуги за подкрепа на МСП в областта на интелектуалната и индустриална собственост, достъпен на: http://www.proinno-europe.eu/admin/uploaded_documents/Benchmarking-Report-SME.pdf

⁴⁹ Вж.: <http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=63&parentID=54>

Комисията ще:

- оцени помощното бюро за правата върху индустриална собственост в Китай с оглед на предоставянето на оптимизирани услуги за подкрепа в областта на правата върху индустриална собственост за МСП в трети държави и на оценката на потенциала за дългосрочна и разширена подкрепа.

Държавите-членки се насърчават да:

- повишават осведомеността за управлението на интелектуалните активи за всички фирми и изследователи, включително за МСП.

5. УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ – БОРБА С ФАЛШИФИКАЦИИТЕ И ПИРАТСТВОТО

Защитата на новите иновации чрез интелектуалната собственост трябва да бъде придружена от ефективни механизми за правоприлагане. Фалшифицирането и пиратството достигат тревожни нива и имат значителни последици за иновациите, икономическия растеж и създаването на работни места в ЕС и застрашават здравето и безопасността на европейските граждани. Международната търговия с фалшифицирани и пиратски продукти през 2005 г. възлиза по оценки в световен мащаб на 200 милиарда евро⁵⁰. Фалшифицирането и пиратството са огромен феномен, който се счита, че нараства в абсолютна стойност и пропорционално на глобалния БВП в съответствие с тенденциите в международната търговия. Следователно има остра нужда от засилени действия както в рамките на ЕС, така и в трети държави, за защита на европейските дружества и техните инвестиции в иновации.

5.1. Ефективно правоприлагане чрез законодателството на Общността

В рамките на единния пазар, директивата относно упражняването на права върху интелектуална собственост⁵¹ е крайгълният камък на приноса на ЕС в борбата с фалшифицирането и пиратството. За постигането на нейните цели са необходими правилно транспониране и прилагане на практика. Комисията подпомага координирането на докладите за оценка на прилагането на тази директива, които се изискват от държавите-членки до 29 април 2009 г.

В подходящи случаи мерките на наказателното право също представляват средство за упражняване на права върху интелектуална собственост. Разликите в изпълнението на наказателните производства и санкциите създават различия в нивото на защита, с което разполагат носителите на права. Комисията продължава да счита, че държавите-членки трябва да въведат ефективни наказателноправни мерки.

Когато съдът е постановил, че са нарушени права върху интелектуална собственост, изпълнението на решението или постановлението не трябва да представлява значителна трудност за притежателя на права. Сега Комисията разглежда как трансграничното

⁵⁰ Организация за икономическо сътрудничество и развитие, Икономическото въздействие на фалшифицирането и пиратството 4/6/07 DSTI/IND(2007)9/PART4/REV1.

⁵¹ Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно упражняването на права върху интелектуалната собственост, ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр.16.

упражняване на права би могло да се опрости като част от прегледа на Регламент Брюксел I⁵². Един от предвижданите елементи е премахването на изискването за екзекватура⁵³ като предварително условие за изпълнението на решение на съда от друга държава-членка.

Комисията ще:

- осигури пълно транспониране и ефективно прилагане на директивата относно упражняването на права върху интелектуална собственост 2004/48/ЕО;

- разгледа как може да се подобри трансграничното изпълнение на съдебни решения при прегледа си на Регламент Брюксел I.

5.2. Гранични инициативи

На границата на Общността, стоките, за които има съмнения, че нарушават правата върху интелектуалната собственост, могат да се изземват в съответствие с митническото законодателство⁵⁴. За да може това да става ефективно, притежателите на права върху интелектуална собственост трябва изцяло да сътрудничат на митническите органи и да обменят данни, които да позволят на тези органи успешно да се насочват към подозрителните доставки. Такова сътрудничество е един от стълбовете на плана за действие за отговор на митническите органи по отношение на борбата с фалшифицирането и пиратството, приет от Комисията през октомври 2005 г.⁵⁵ и одобрен от Съвета. Скоро Комисията ще представи резултатите от неговото прилагане и възнамерява впоследствие да даде началото на нов митнически план за действие, който се основава на успеха на първия и го доразвива. Последните изменения на митническия кодекс за подобряване на проверките за безопасност и сигурност предоставят нови инструменти за бързо разпространяване на информация относно трафик с висок риск. Тези инструменти трябва да се използват в пълна степен.

Броят на установените от митническите органи случаи, свързани с фалшифицирани или пиратски продукти, нараства през 2007 г. с над 15 % до над 43 000⁵⁶. Митническото правоприменение даде значителни резултати, но явно е само част от решението. От съществено значение е то да бъде придружено от действия, предотвратяващи разпространението и в крайна сметка производството на стоки, нарушаващи права върху интелектуалната собственост. Освен това, признава се, че бъдещото

⁵² Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр.1

⁵³ Когато има изискване за екзекватура, решение, произнесено в една държава-членка, което е приложимо в тази държава-членка, се изпълнява в друга държава-членка, когато е било декларирано за изпълнимо в нея.

⁵⁴ Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета от 22 юли 2003 г. относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост, ОВ L 328, 30.10.2004 г., стр.16.

⁵⁵ „Отговор на митническите органи по отношение на последните тенденции при фалшифицирането и пиратството“, COM(2005) 479 окончателен.

⁵⁶ Вж.: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf

сътрудничество с митническите органи в държавите-производителки има съществено значение. За тази цел с властите в Китай се изготвя съвместен план за действие на митниците срещу фалшифицирането и пиратството. Този план ще бъде завършен през 2008 г.

В същото време единното патентно наименование на равнището на Общността, даващо пълна географска защита без каквито и да е пропуски, би направило по-ефективна борбата срещу пиратството и копирането на продукти, патентовани от европейски дружества. Това би помогнало да се предотврати навлизането на фалшифицирани продукти на европейския единен пазар и да се улесни тяхното изземване от митническите органи на всички външни граници на ЕС, както и тяхното отстраняване от пазара, при влизането им в каналите за разпространение.

Комисията ще:

- се стреми да гарантира пълно използване на инструментите за споделяне на информация от страна на притежателите на права и митниците с цел да се установи високорисковият трафик на фалшифицирани стоки.*
- разработи нов план за действие относно отговора на митниците по отношение на фалшифицирането и пиратството.*
- разработи през 2008 г. съвместен план за действие с китайските митнически органи срещу фалшифицирането и пиратството.*

5.3. Допълващи незаконодателни мерки

Ефективното упражняване изисква да се подобрят мрежите между Комисията и държавите-членки, между различните национални органи в държавите-членки и между публичния и частния сектор. Необходимо е да се подобри и осведомеността относно вредите, нанасяни от фалшифицирането и пиратството. Понякога потребителите свързват фалшифицираните стоки с евтини дрехи и луксозни продукти, но не са запознати с рисковете за здравето и безопасността, нанасяни от фалшиви варианти на лекарства, продукти за лична хигиена, електронни компоненти и части за моторни превозни средства. Освен това, има ограничена осведоменост за връзката между фалшифицираните стоки и избягването на данъчно облагане, прането на пари, наркокартелите, обвързаността с паравоенни образувания, връзките с организирани криминални банди и детския труд. Идеята за образование и повишаване на осведомеността относно значението на авторските права за наличието на съдържание е широко подкрепяна като средство за борба срещу пиратството⁵⁷. Един подход на „нулева толерантност“ на обществото по отношение на нарушаването на правата върху интелектуалната собственост би помогнал за подобряване на упражняването на правата от страна на техните притежатели, включително МСП⁵⁸.

⁵⁷ „Относно творческото онлайн съдържание в единния пазар“, COM(2007) 836 окончателен.

⁵⁸ Информация относно ефектите от фалшифицирането за МСП в ЕС и преглед на различни публични и частни инициативи за упражняване на права върху интелектуална собственост, както и ресурси могат да се намират на: http://www.ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf

За да се подобрят мрежите за събиране на информация, Комисията ще работи с държавите-членки и ще проучи как събирането на документация относно информацията за незаконни дейности може да се направи по-ефективно. В рамките на държавите-членки, координацията между основните участници, включващи митническите органи, полицията, служителите, наблюдаващи търговските стандарти, прокурорите, службите за защита на интелектуалната собственост и съдилищата, може да се подобри чрез обмен на най-добри практики. Може да бъде създадена ефективна мрежа между държавите-членки за административно трансгранично сътрудничество с цел улесняване на бързия обмен на информация. Това може да бъде направено, като се доразвият съществуващите системи като информационната система на вътрешния пазар⁵⁹, която може да се използва за разпространяване на информация относно фалшифицирани стоки.

По-доброто сътрудничество между публичния и частния сектор също може да подобри правоприлагането. Комисията ще изследва доколко може да бъде постигнато междусекторно споразумение на равнището на ЕС за преодоляване на свалянето от Интернет в големи мащаби на материал със запазени авторски права, като се постигне баланс между необходимостта да се защитят личните данни и влиянието върху творческия сектор на уебсайтовете за споделяне на файлове. Споразумение между заинтересованите страни на равнище ЕС може да бъде постигнато и като стъпка за преустановяване на продажбата на фалшифицирани продукти в Интернет.

⁵⁹

Вж.: <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5637>

Комисията ще:

- разгледа потенциалния принос, който по-нататъшните дейности за повишаване на осведомеността могат да имат за промяна на общественото възприемане на фалшифицираните и пиратски стоки на европейско равнище и в държавите-членки.
- проучи как може да се подобри събирането на информация, така че да се събере изчерпателна документация като основа за по-целенасочени правоприлагащи мерки;
- работи за подобряване на сътрудничеството между всички участници в борбата срещу фалшифицирането и пиратството в отделните държави-членки за подобряване на ефективността на мерките на национално равнище;
- изследва решения за установяване на ефективна мрежа за административно сътрудничество между държавите-членки, която да позволи действия в Европа като цяло;
- действа за улесняване на споразуменията в публичния/частния сектор за борба срещу нарушаването на интелектуалната собственост;
- се стреми да действа като посредник за сключването на междусекторно споразумение на равнище ЕС за намаляване на Интернет трафика, свързан с пиратството и продажбата фалшифицирани стоки.

Държавите-членки се приканват да гарантират, в рамките на обхвата на Лисабонската стратегия, наличието на достатъчно информация и ресурси за правоприлагащите органи, за да могат те да работят конструктивно заедно с притежателите на права за борба с нарушенията на интелектуалната собственост.

6. МЕЖДУНАРОДНО ИЗМЕРЕНИЕ

6.1. Реформа на правото на търговските марки

Със Сингапурския договор относно правото на търговските марки⁶⁰, сключен в рамките на Световната организация за интелектуална собственост (WIPO) през 2006 г. се надгражда върху Договора за търговските марки от 1994 г. и се цели създаването на модерна и динамична международна рамка за хармонизиране на административните процедури за регистрация на търговски марки. Договорът дава възможност за ново развитие на комуникационните технологии, мерки за облекчаване на времевите ограничения и изрично признава нетрадиционни видими търговски марки и такива, които не са видими като марки за звук и вкус. Има и специфични договорености, за да се предостави на развиващите се държави техническа помощ, която да им помогне да извлекат изцяло ползите от разпоредбите на договора. Европейската промишленост

⁶⁰ Вж.: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/>

може да се възползва от постигнатото споразумение относно договора, само ако той се ратифицира или приеме от държавите-членки на ЕС и ЕС.

Комисията ще подготви условията за присъединяването на ЕС към Сингапурския договор относно правото на търговските марки и насърчава държавите-членки да ратифицират този договор.

6.2. Дневен ред на патентната реформа

Хармонизирането на патентното право може да улесни европейските дружества при патентоването на техните изобретения извън ЕС. След 1970 г. Договорът за патентно сътрудничество (РСТ)⁶¹ предлага път за глобална патентна защита чрез единна международна заявка. Правните формалности до голяма степен са хармонизирани с Договора за патентното право от 2000 г.⁶², но е постигнат малък напредък по отношение на сключването на Договор за материалното патентно право (SPLT). Развиващите се страни изразяват загриженост, че техните интереси би трябвало да бъдат взети предвид в достатъчна степен при патентната система. Ключови различия по отношение на патентната система продължават да съществуват и между развитите държави. В САЩ собствеността върху патент се предоставя на първия, който е реализирал изобретението, докато в Европа, собствеността се предоставя на първия, който подаде заявка за патент. Друга разлика е гратисният период в САЩ, предхождащ подаването на заявка, през който могат да се правят оповестявания на информация без да се засягат последващи патентни заявки и липсата на задължение да се публикуват всички подадени заявки в САЩ до 18 месеца от тяхното подаване или тяхната дата на приоритет. Комисията ще работи в Трансатлантическия икономически съвет с държавите-членки на ЕС за установяване на път за напредък в хармонизирането на международното патентно право.

Хармонизирането на материалното патентно право ще опрости обработката на патенти, ще улесни по-голямо споделяне на работата между патентните служби и може в крайна сметка да доведе до взаимно признаване на предоставените патенти между службите. Европа носи отговорността да гарантира, че висококачествените стандарти относно изискванията за предоставяне на патент също ще са част от многостранните рамки.

Комисията ще работи заедно с държавите-членки на ЕС за хармонизация на международното патентно право при преговорите за Договор за материалното патентно право и в Трансатлантическия икономически съвет.

6.3. Упражняване на правата върху интелектуална собственост в трети държави

Все по-честите злоупотреби с права върху интелектуалната собственост в трети държави са източник на растяща загриженост за бизнеса в ЕС, за който те са ключов конкурентен актив. След Стратегията за упражняване на правата върху интелектуална собственост в трети държави през 2004 г.⁶³ Комисията очерта необходимостта да се засилят дейността за упражняване на правата върху интелектуална собственост и

⁶¹ Вж.: <http://www.wipo.int/treaties/en/registration/pct/>
⁶² Вж.: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/plt/index.html>
⁶³ ОВ С 129, 26.5.2005 г., стр. 3.

сътрудничеството с редица приоритетни държави⁶⁴, определяни въз основа на отделна анкета⁶⁵, която ще се актуализира редовно. Мерките с приоритетните държави включват засилване на сътрудничеството с държави със сходни възгледи, установяване на диалог относно правата върху интелектуална собственост, пренасочване на ресурсите за техническа помощ към правоприлагането и повишаването на осведомеността на дружествата от ЕС, които функционират в тези държави, по въпроси, свързани с правата върху интелектуална собственост. На двустранно равнище всички търговски споразумения, които се дискутират, включват специфични глави относно правата върху интелектуална собственост. Чрез сближаването на правните уредби те трябва да доведат до ефективна защита и упражняване на правата върху интелектуална собственост и да изяснят в още по-голяма степен международните задължения.

На многостранно равнище, се появяват нови инициативи за правоприлагане в рамките на различни форуми като Съвета на СТО/ТРИПС, Г-8 (процеса Хейлигендам), ОИСР и WIPO. Неотдавнашно предложение за засилване на международната рамка за права върху интелектуалната собственост е Търговското споразумение за борба с фалшифицирането (ТСБФ). С тази съвместна инициатива на САЩ и Япония се цели да се постигне международно споразумение за борба с нарушенията на правата върху интелектуалната собственост. С нея се очертават три ключови области за споразумение: международно сътрудничество, главно между митниците и други правоприлагащи агенции, за засилване на рамката за правоприлагане чрез подобряване на експертните знания и правната рамка. Като се има предвид потенциалът, който могат да предложат координираните действия, Комисията работи за постигане на формално споразумение въз основа на мандат за преговори.

Комисията ще:

- провежда на регулярна основа проучване на мерките за упражняване на правата върху интелектуална собственост извън ЕС;
- се стреми да постигне ефективна защита и упражняване на правата върху интелектуална собственост при двустранните търговски споразумения;
- засили мерките за правоприлагане и сътрудничество с трети държави чрез регулаторен диалог, особено с тези държави, в които има високи равнища на фалшифициране и пиратство;
- работи за постигане на многостранно търговско споразумение за борба с фалшифицирането.

6.4. Въпроси, свързани с развитието

През последните години се наблюдава съсредоточаване на вниманието при международните разговори върху индустриалната собственост в развиващия се свят и начините, по които тя може да служи като инструмент за социално, икономическо и културно развитие. Постоянният комитет за развитие и интелектуална собственост в

⁶⁴ „Глобална Европа: конкурирайки се в световен мащаб – принос към стратегията на ЕС за растеж и трудова заетост“, COM(2006) 567 окончателен.

⁶⁵ Вж.: http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/survey2006_en.htm

рамките на WIPO, създаден през 2007 г., може да представлява значителна платформа за постигане на напредък в този дебат. Друг пример е *ad hoc* междуправителствената работна група (IGWG) на Световната здравна организация относно общественото здравеопазване, иновациите и интелектуалната собственост, която наскоро финализира глобална стратегия⁶⁶ с цел да се подобри достъпът до лекарства и да се преодолее нарастващият проблем с болестите, на които не се обръща достатъчно внимание особено в развиващите се страни. ЕС продължава да играе ключова роля в инициативите относно индустриалната собственост в полза на живеещите в развиващите се и най-слабо развитите държави.

В рамките на Рамковата конвенция на Обединените нации за изменението на климата, връзката между политиките за правата върху интелектуална собственост и среда, която е благоприятна за трансфер на технологии, е установена в Пътната карта от Бали от 2007 г.⁶⁷ ЕС е готов да се ангажира с разговори, когато потенциални странични ефекти могат да задържат напредъка на развиващите се държави в борбата с изменението на климата.

През 2004 г. Европейската общност представи на Междуправителствения комитет на WIPO по интелектуална собственост, генетични ресурси, традиционни познания и фолклор предложение за установяване на задължителни изисквания за подавания заявка за патент за оповестяване на източника/произхода на всички генетични ресурси и свързани традиционни познания, които са използвани в неговата патентна заявка⁶⁸. Това изискване може да помогне на местните общности, от които произхождат тези генетични ресурси и традиционни познания, да извършват проверка на спазването на правилата за достъп и участие в разпределението на печалбата (ABS) с цел да участват в разпределението на дохода от търговската експлоатация на патентите и също така да се подпомогнат патентните служби при оценката на новостта на тези изобретения. Следователно Комисията продължава да подкрепя усилията за приемане на предложението и отбелязва, че патентните законодателства в някои държави-членки съдържат разпоредби за оповестяване на географския произход на биологични материали при патентни заявки.

След Декларацията от Доха, приета от WTO през 2001 г.⁶⁹, и последващите решения⁷⁰ за изменение на Споразумението ТРИПС, ЕС прие през май 2006 г. регламент за задължително лицензиране на патенти, свързани с производството на фармацевтични продукти за износ в държави с проблеми в общественото здравеопазване⁷¹. Ратифицирането от ЕС на протокола от 2005 г. за изменение на Споразумението ТРИПС представлява важен сигнал за ангажимент по този въпрос.

⁶⁶ Вж.: <http://www.who.int/phi/documents/POAWhitePaper.pdf>

⁶⁷ Вж.: http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php

⁶⁸ Вж.: http://www.wipo.int/tk/en/genetic/proposals/european_community.pdf

⁶⁹ Вж.: http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_trips_e.htm

⁷⁰ Вж.: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/implement_para6_e.htm и http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/wtl641_e.htm

⁷¹ Регламент (ЕО) № 816/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. за предоставяне на принудителни лицензи за патенти, свързани с производството на фармацевтични продукти за износ в държавите с проблеми, в областта на общественото здраве, ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 1.

Комисията ще участва активно в международните разговори, имащи за цел да се помогне на развиващите се страни да реализират потенциала на техните права върху индустриална собственост.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

За да се преодолеят недостатъците на настоящата система на правна закрила на индустриалната собственост с цел в максимална степен да се реализират иновационния потенциал и конкурентоспособността на Европа, са необходими интегрирани действия. В областта на патентите, патентът на Общността би бил сам по себе си главно средство за преодоляване на трудностите като разходите и сложността при защитата на изобретения, пред които са изправени изобретателите и предприятията в Европа. Освен това, една интегрирана система на юрисдикция за целия ЕС би могла значително да подобри достъпността на процедурите за уреждане на спорове и правната сигурност за притежателите на права, както и за трети лица. Следователно от първостепенно значение е тези цели да се постигнат спешно.

След приемането на внесените законодателни предложения, ще има действащи системи за защита на нивото на Общността на основните права върху индустриална собственост. С течение на времето обаче ще бъде необходимо да се направи оценка на системите, за да се осигури тяхната оптимална ефективност. Още повече, че са необходими важни допълващи дейности за подкрепа на правната рамка с цел тя да предоставя силни упражними права за европейските предприятия от всички сектори и с всякакви размери, както и за изобретатели и изследователски организации, за да се извлекат напълно ползите от възможностите, предоставени от глобалната икономика, основаваща се на знания.

В настоящото съобщение са изложени предимно мерки на нивото на Общността. С него се цели обаче да се дадат идеи и да се предизвикат бъдещ диалог и мерки от страна на държавите-членки и заинтересованите лица в обществото. В това отношение държавите-членки играят роля при формулирането на стратегии в тяхната област на компетенция. Освен това е необходимо да бъде повишена осведомеността на изобретателите, изследователските организации и МСП относно потенциала на правата върху индустриална собственост при вземането на решения въз основа на информация. При използването на формални права върху индустриална собственост, по принцип предприятията трябва да ги вграждат в цялостна бизнес стратегия. Следователно отговорността за извличането на пълния потенциал, който могат да предоставят правата върху индустриална собственост, е обща.